

DEFINOVANIE PRIORÍT ROZVOJA NA LOKÁLNEJ ÚROVNI Z POHLADU HLAVNÝCH AKTÉROV ROZVOJA (na príklade mikroregiónu PTAVA)

FORMULATION OF DEVELOPMENT PRIORITIES AT THE LOCAL LEVEL
FROM THE STAKEHOLDERS' POINTS OF VIEW
(on the example of the PTAVA microregion)

Radoslav KLAMÁR

Abstract: The article concerns with problems of regional planning at the local level. It evaluates preferences of development measures by mayors (self-government), local businessman and external consultants (workers of Regional Development Agency and chief of municipality). The respondents evaluate selected measures through six criterions: influence of goal achievement, viability, timing, influence on investment and job creation, private sector participation and connection to other measures. The result is the order of measures according to number of points.

Key words: regional development, local level, microregion, priorities, measures

Úvod

Problematika regionálneho rozvoja je v súčasnosti často diskutovanou témou najmä v súvislosti s prípravou rozvojových dokumentov ako aj metodiky, pomocou ktorej sa takéto dokumenty pripravujú. Dokumenty na národnej úrovni majú byť konzistentné s požiadavkami rozvojových dokumentov EÚ, dokumenty na regionálnej a lokálnej úrovni majú vychádzať a rešpektovať národnú úroveň. Pri metodike prípravy dokumentov na nižších úrovniach (najmä lokálnej) je určený všeobecný rámec ich prípravy, no je možné pri definovaní a spracovávaní niektorých krokov využívať nové postupy. Tento príspevok pojednáva práve o jednom z nich, ktorý sa zameriava na definovanie priorít rozvoja na lokálnej úrovni s využitím širšieho spektra názorov hlavných aktérov rozvoja, teda uplatňujúci demokratické prístupy k regionálnemu rozvoju a jeho plánovaniu.

Teoreticko-metodické aspekty

Hodnotenie opatrení v podobe priorít rozvoja na lokálnej úrovni je poslednou etapou plánovacieho procesu, ktorý v sebe zahŕňa nasledovné kroky: analýza územia a prieskum názorov obyvateľstva, SWOT analýza, problémová analýza, strategická vízia, stanovenia strategických a špecifických cieľov, určenie opatrení a priorít. Na základe identifikovaných problémov vychádzajúcich z dôslednej analýzy územia sa v načrtnutom procese plánovania stanovujú strategické a špecifické ciele, ktorých realizácia sa uskutočňuje prostredníctvom príslušných opatrení. Významnosť a dôležitosť jednotlivých cieľov a tým aj následovných opatrení je rôzna. Niektoré opatrenia je potrebné realizovať prednostne (prioritné postavenie), s realizáciou iných je možné počítať v blízkej budúcnosti. Pre objektivitu určenia poradia dôležitosti týchto opatrení je potrebné využiť čo možno najširší okruh názorov predstaviteľov dotknutého územia s využitím súboru šiestich hodnotiacich kritérií podľa Bermana (1998):

- *vplyv na dosiahnutie strategického cieľa (1-3 body)* - do akej miery prispeje splnenie príslušného opatrenia k dosiahnutiu strategického cieľa (3 - dosiahnutie cieľa je do značnej miery závislé na príslušnom opatrení, 2 - stredne závislé, 1 - málo závislé)
- *realizovateľnosť (0-6 b.)* - do akej miery je isté, že budú k dispozícii finančné a ľudské zdroje potrebné na realizáciu (6 - takmer isté, sú pripravené, 4 - je to pravdepodobné, sú identifikované, 2 - je to neisté, bude záležať na veľa faktoroch, 0 - nebudú k dispozícii)
- *načasovanie (1-3 b.)* - ako dlho bude trvať, než bude možné posúdiť výsledok opatrenia (3 - krátko (1-2 roky), 2 - stredne dlhá doba (3-5 rokov), 1 - dlho (5 a viac rokov))
- *vplyv na investície a tvorbu pracovných miest (0-3 b.)* - ako bude dané opatrenie prospešné pre región z hľadiska vytvárania pracovných miest a prilákania investícií (3 - veľmi prospešné, vytvorí (alebo udrží) významné množstvo pracovných miest, 2 - prospešné, vytvorí pracovné miesta, 1 - málo prospešné, 0 - žiadna prospešnosť)
- *účasť súkromného sektoru (0-3 b.)* - ako bude zapojený súkromný sektor do práce na realizácii príslušného opatrenia (3 - bude rovnocenným partnerom verejného sektoru, 2 - bude spolupracovať, 1 - iba čiastočne (napr. vysloví svoj názor), 0 - bez jeho účasti)
- *nadväznosť na iné opatrenia (0-3 b.)* - ako prispeje dané opatrenie k dosiahnutiu aj iných opatrení (3 - áno, vyplývajú z neho ďalšie opatrenia v rámci iných špecifických cieľov, 2 - bude, mať veľký vplyv, 1 - bude mať malý vplyv, 0 - nesúvisí s inými opatreniami)

Na základe určenia priemernej bodovej hodnoty sa určí poradie jednotlivých opatrení v podobe priorít, ktoré sa rozdelia z hľadiska dôležitosti do troch úrovní s označením:

- *najvyššia priorita* - opatrenia, ktoré je možné realizovať jednoducho a rýchlo, majú významný vplyv na dosiahnutie strategických cieľov, sú previazané s inými opatreniami, bodové ohodnotenie je v rozmedzí 14,07 - 21 bodov (maximálny počet bodov)
- *stredná priorita* - opatrenia, ktoré čiastočne naplňajú vyššie uvedené kritéria, bodové ohodnotenie má hodnoty 10,50 b. (50% všetkých možných bodov) až 14,06 b.
- *štandardná priorita* - opatrenia, ktorých realizácia je problematická alebo bude trvať veľmi dlho, nie sú previazané s ostatnými opatreniami, ohodnotenie je 10,49 b. a menej

Základná charakteristika mikroregiónu Ptava

Mikroregión Ptava (rozloha 2804 ha) nachádzajúci sa 3 km juhovýchodne od Humenného vznikol v roku 2001 ako dobrovoľné združenie obcí Chlmec, Kamienka, Ptičie a Porúbka. Väčšou časťou leží v Beskydskom Predhorí, pričom okrajové časti patria k Vihorlatským vrchom. Podľa SODB 2001 má Ptava 2017 obyvateľov, z čoho 638 obyvateľov žije v obci Ptičie, 558 v Kamienke, 556 v Chlmcí a 265 v Porúbke. Zo štruktúry obyvateľstva tvorí produktívne obyvateľstvo 59,9%, predproduktívne 20,8% a poproduktívne 19,3%. Mikroregión má v priemere vysoký index EA obyvateľstva (48,1% z celkového počtu obyv.), pričom je tento podiel najvyšší v Chlmcí (51,1%). V Ptave je celkovo 499 domov (Ptičie 154, Kamienka 148, Chlmec 126 a Porúbka 71), v ktorých je 514 trvalo obývaných bytov.

Stanovenie priorít rozvoja

Vchádzajúc z analytickej časti práce a spolupráce s predstaviteľmi skúmaného územia, boli v procese strategického plánovania stanovené 3 strategické ciele (SC) a 21 špecifických cieľov. K týmto cieľom bolo následne definovaných celkovo 47 opatrení:

SC 1: Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti

- 1.1.1 Dobudovanie obecnej kanalizácie v obciach Ptičie, Chlmec, Porúbka
- 1.1.2 Rekonštrukcia vodovodnej siete v obci Kamienka
- 1.1.3 Vybudovanie vodojemov pri obciach Kamienka, Ptičie a Chlmec
- 1.2.1 Prepojenie obcí Kamienka a Ptičie spevnenou cestnou komunikáciou
- 1.3.1 Vybudovanie cestného obchvatu obce Porúbka
- 1.4.1 Vybudovanie prístupovej cesty k lyžiarskemu stredisku Chlm
- 1.4.2 Vybudovanie obecného parkoviska pri lyžiarskom stredisku v Chlmcí
- 1.5.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií v rámci intravilánov obcí

- 1.5.2 Vybudovanie parkoviska za obcou Porúbka
- 1.5.3 Vybudovanie miestnych chodníkov v intravilánoch obcí
- 1.5.4 Rekonštrukcia obecných autobusových zastávok
- 1.6.1 Realizácia protipovodňových a estetických úprav miestnych potokov
- 1.7.1 Transformácia objektov ZŠ na multifunkčné zariadenia pre rôzne využitie
- 1.8.1 Aktualizácia územno-plánovacej dokumentácie v Chlmci a Porúbke
- 1.8.2 Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie v Kamienke

SC 2: Rozvoj cestovného ruchu a športových aktivít

- 2.1.1 Rekonštrukcia a dovybavenie MTZ zimného lyžiarskeho strediska Chlm
- 2.2.1 Rekonštrukcia objektu bývalého hotela Podskalka pre potreby rozvoja CR
- 2.2.2 Rekonštrukcia chaty v extraviláne obce Kamienka v časti „Pod Brískom“
- 2.2.3 Rekonštrukcia priestorov miestnych hostincov v Ptičom a Kamienke
- 2.2.4 Výstavba obecného penziónu v obci Porúbka
- 2.3.1 Rekonštrukcia objektu chovu koní na Podskalka za účelom hipoturistiky
- 2.3.2 Vymedzenie príslušných hipoturistických trás
- 2.4.1 Sprístupnenie Vihorlat. vrchov sieťou turistických a náučných chodníkov a cyklotrás
- 2.4.2 Návrh nového náučného chodníka „Hradná cesta“ spájajúceho zrúcaniny troch hradov
- 2.5.1 Zriadenie obecných múzeí v obciach
- 2.6.1 Vybudovanie športovo-oddychových zón v obciach a v ich blízkosti
- 2.6.2 Vybudovanie multifunkčných ihrísk v obciach
- 2.6.3 Dovybavenie jestvujúcich športovísk príslušnou infraštruktúrou
- 2.6.4 Zriadenie požičovne športových a turistických potrieb
- 2.7.1 Prevádzkovanie miestnych atrakcií – golf, strelnica, paraglyding
- 2.7.2 Vybudovanie turistickej rozhľadne nad obcou Kamienka
- 2.8.1 Vytvorenie multimediálnych knižníc s možnosťou získavania informácií pre obyv.
- 2.8.2 Podpora vzdelávania obyvateľstva v oblasti informačných technológií
- 2.8.3 Inštalácia statických infotabúl o jednotlivých obciach a ich okolí
- 2.8.4 Zriadenie internetovej stránky o mikroregióne a vydanie propagačných materiálov

SC 3: Rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na vnútroregionálne zdroje

- 3.1.1 Obnova prevádzkovania tradičných remesiel a zručností
- 3.1.2 Rozvoj miestnej gastronómie
- 3.1.3 Rekonštrukcia priestorov salaša pri obci Porúbka na komerčné účely
- 3.1.4 Zriadenie prevádzok na spracovanie húb, ovocných a lesných plodov
- 3.2.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych subjektov

3.2.2 Podpora činností diverzifikujúcich poľnohospodársku výrobu (agroturizmus)

3.2.3 Podpora činností zameraných na rybné hospodárstvo

3.3.1 Podpora prevádzkovania chovu koní a ich využívanie v rámci hipoturistiky

3.4.1 Podnikateľská a turistická informačná kancelária

3.4.2 Podpora vzdelávania v oblasti podnikania

3.5.1 Využívanie podzemnej vody z vrtu MLS-1 na účely rekreácie a vykurovania

3.5.2 Využitie existujúcich zdrojov pitnej vody na komerčné účely

Takto definované opatrenia v rámci plánovacieho procesu v mikroregióne Ptava boli podrobené hodnoteniu 11 posudzovateľov (hlavných aktérov rozvoja) prostredníctvom vyššie uvedených hodnotiacich kritérií, ktoré boli zvolené tak, aby podporovali konzistenciu a realizovateľnosť rozvojového plánu.

Z dôvodu komparácie osobných preferencií hodnotených opatrení bolo ich poradie v podobe priorít stanovené jednotlivými „záujmovými skupinami“ aktérov lokálneho rozvoja (samospráva, miestni podnikatelia, externí spolupracovníci) navzájom porovnávané. Samospráva bola zastúpená starostami štyroch obcí mikroregiónu, miestnych podnikateľov reprezentovali majiteľ chovu koní Podskalka, prenajímateľka rekreačného zariadenia MH Bystrá, predseda poľnohospodárskeho družstva Ptava a predseda Urbárskej a pasienkovej spoločnosti a externých spolupracovníkov prednosta mestského úradu Humenné a dvaja pracovníci Regionálnej rozvojovej agentúry Humenné (tab.1).

Samospráva (starostovia obcí)

Najvyššie hodnoteným opatrením bolo opatrenie 1.1.1 Dobudovanie obecnej kanalizácie ... s 15,50 b. Toto opatrenie „bodovalo“ u starostov najmä vďaka kritériám „vplyv na dosiahnutie strategického cieľa“ a „nadväznosť na iné opatrenia“ hlavne na rozvoj malého a stredného podnikania. Oproti ostatným opatreniam má výnimočné postavenie v tom, že je charakterizované aj pomerne vysokou mierou realizovateľnosti, hoci veľký objem finančných prostriedkov bude musieť byť ešte preinvestovaný. Vysoko hodnoteným bolo opatrenie 3.5.2 Využitie existujúcich zdrojov pitnej vody na komerčné účely (15,25 b.), pričom najvýraznejšie rozdiely v jeho prospech boli v rámci kritérií „realizovateľnosť“, „vplyv na investície a tvorbu pracovných miest“ a „účasť súkromného sektora“. Vyplývalo to zo skutočnosti, že pre túto podnikateľskú aktivitu existujú voľné nevyužívané priestory v Liečebni dlhodobo chorých, čo v kombinácii s konkrétnym podnikateľským subjektom podnikajúcim v tomto sektore z Humenného môže vytvoriť niekoľko pracovných miest. Na treťom mieste sa umiestnilo opatrenie 1.4.1 Vybudovanie prístupovej cesty k lyžiarskemu stredisku Chlm... (15,00 b.) vďaka najmä kritériu „nadväznosť na iné opatrenia“, teda na

opatrenie spojené s rekonštrukciou lyžiarskeho strediska Chlm ako aj s odbremením cestnej dopravy priamo cez obec Chlmec (mapa 1).

Najhoršie hodnotenými opatreniami boli opatrenia 2.6.4 Zriadenie požičovne športových a turistických potrieb, 2.5.1 Zriadenie obecných múzeí v obciach a 2.8.2 Podpora vzdelávania obyvateľstva v oblasti informačných technológií, čo vyplývalo hlavne z nízkeho hodnotenia kritérií „načasovanie“ a „vplyv na investície a tvorbu pracovných miest“, ktoré pre starostov predstavujú dôležité meradlo účelnosti daných opatrení a ich významnosti.

Miestni podnikatelia

Miestni podnikatelia sa pri rozhodovaní o poradí dôležitosti opatrení rozhodovali jednoznačne na základe ich výhodnosti pre vlastnú podnikateľskú činnosť (mapa 2). Z hľadiska ďalšieho rozvoja mikroregiónu má podľa nich rozhodujúce postavenie opatrenie 2.1.1 Rekonštrukcia a dovybavenie MTZ ... (16,00 b.) podporované kritériami „realizovateľnosť“, „načasovanie“ (jeho rekonštrukcia už začala) a „nadväznosť na iné opatrenia“, čo sa prejavilo nevyhnutnou previazanosťou s opatrením 1.4.1 Vybudovanie prístupovej cesty k lyžiarskemu stredisku Chlm, ktoré sa umiestnilo hneď na 2. mieste s bodovým ohodnotením 14,50 b. Potreba prioritnej realizácie tohto opatrenia opäť vyplynula z faktu nadväznosti tohto opatrenia na iné opatrenia ako aj z operatívneho „načasovania“ jeho realizácie v súvislosti so spomínanou rekonštrukciou lyžiarskeho strediska. Vysoko hodnoteným opatrením bolo aj opatrenie 3.2.2 Podpora činností diverzifikujúcich poľnohospodársku výrobu ..., čo bolo spojené hlavne s pozitívnym hodnotením dvoch zúčastnených respondentov a to majiteľa chovu koní a predsedu poľnohospodárskeho družstva.

Najnižšie boli hodnotené opatrenia 1.8.2 Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie v obci Kamienka, 1.6.1 Realizácia protipovodňových i estetických úprav profilov miestnych potokov a 1.5.2 Vybudovanie parkoviska za obcou Porúbka, ktorých realizácia je z pohľadu miestnych podnikateľov najmä v kompetencii miestnej samosprávy obcí a teda je ich „parketou“. Táto evaluácia je výsledkom pomerne nízkeho hodnotenia kritérií „vplyv na investície a tvorbu pracovných miest“ a „účasť súkromného sektora“, ktoré pre podnikateľskú sféru sú dôležitým orientačným bodom pri rozhodovaní o dôležitosti opatrení.

Externí spolupracovníci

Hodnotenie preferencií externých spolupracovníkov prinieslo do hodnotenia relatívne nezávislý pohľad na potreby rozvoja skúmaného mikroregiónu z dôvodu nezaújatosti a nepredpojatosti vychádzajúcich z uprednostňovania „vlastných záujmov“ v území. Toto

hodnotenie iba potvrdilo správnosť načrtnutej línie rozvoja predchádzajúcimi dvoma skupinami resp. skĺbením a čiastočným kompromisom pri výbere najdôležitejších opatrení rozvoja. Najvyššie boli hodnotené opatrenia 2.1.1 Rekonštrukcia a dovybavenie MTZ ... (17,34 b.), 1.1.1 Dobudovanie obecnej kanalizácie ... a 3.5.2 Využitie existujúcich zdrojov pitnej vody na komerčné účely, čo vyplynulo s preferencie podobných kritérií aké uprednostnili aj prvé dve skupiny respondentov.

Najhoršie hodnotenie dostali opatrenia 2.2.4 Výstavba obecného penziónu v obci Porúbka, 3.4.1 Podnikateľská a turistická informačná kancelária a 1.3.1 Vybudovanie cestného obchvatu obce Porúbka, čo vyplynulo z ich nízkej miery realizovateľnosti, načasovania a pomerne solitérneho postavenia.

V celkovom súhrne hodnotení všetkých troch skupín respondentov je možné konštatovať, že pre rozvoj mikroregiónu Ptava je potrebné sa zamerať na tie opatrenia, ktoré sú už do určitej miery realizované ako dobudovanie obecnej kanalizácie a čo najrýchlejšie sprevádzkovanie zimného lyžiarskeho strediska Chlm. Pozornosť je potrebné zamerať aj na možnosť využívania vnútroregionálnych zdrojov v podobe kvalitnej pitnej vody, ktorú je možné komerčne využívať. Realizácia ostatných opatrení je závislá od množstva vnútroregionálnych i mimoregionálnych faktorov, pričom opatrenia s najnižším bodovým ohodnotením majú skôr charakter predstáv ako konkrétnych plánov.

Záver

Príprava rozvojových dokumentov nielen na lokálnej úrovni predstavuje jeden z prvých dôležitých krokov k „naštartovaniu“ žiadaného rozvoja regiónu. Rozvojový program ako ucelený dokument predstavuje rámec podpory rozvoja nielen pre samosprávu, ktorá je jedným z jeho najdôležitejších nositeľov a vykonávateľov, ale má poskytnúť dôležité informácie aj pre podnikateľskú sféru, ktorá v súlade s ním si pripravuje svoje podnikateľské zámery. Preto je dôležité, aby do plánovacieho procesu bol zapojený aj podnikateľský sektor resp. jeho názory na rozvoj ako to načrtol predkladaný príspevok. Uvedené vyhodnotenie opatrení v podobe priorít z pohľadu hlavných aktérov rozvoja poukazuje na preferencie a vízie rozvoja územia tak z pohľadu samosprávy, podnikateľskej sféry ako aj inštitúcií rozvoja z mimo hodnoteného územia. Až vzájomný kompromis a nájdenie spoločnej predstavy môže pomôcť v rámci plánovacieho procesu pripraviť skutočne reálny rozvojový program, pričom práve čo najširší okruh názorov zainteresovaných aktérov rozvoja zabezpečí aj ich potrebnú participáciu pri jeho napĺňaní a realizácii.

Príspevok vznikol v rámci riešenia vedeckých projektov VEGA číslo 1/1304/04 „Transformácia politicko-priestorových systémov a systémov demokracie v kontexte globalizácie“ na Katedre geografie a regionálneho rozvoja Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity.

Literatúra

- DUBCOVÁ, A., KRAMÁREKOVÁ, H., RÝCHLA, H., (2001): Potenciál mikroregiónu „Požitavie – Širočina“ pre cestovný ruch“. Geografie XII, Svazek.161. řada přírod. věd č.21. Brno, s. 31-37. ISBN 80-210-2664-2.
- BERMAN, N. L. (1998): Průvodce strategickým plánováním. Berman Group, Praha, s.48
- BERMAN, N. L. (2001): Studie rozvoja mikroregionu Novobydžovsko. BermanGroup, s.55
- KLAMÁR, R. (2005): Strategické plánovanie rozvoja mikroregiónu (na príklade vidieckeho mikroregiónu Ptava). Dizertačná práca, Katedra regionálnej geografie O a PK, PriF UK, Bratislava, s. 190
- SPIŠIAK, P., (1999): Rozvoj vidieka vo vybraných mikroregiónoch Slovenska. Geografia, Geo-servis SAV, roč. 7, č. 1, Bratislava, s. 17-19.
- SPIŠIAK, P., KLAMÁR, R., MICHAELI, E., (2002): Trvalo udržateľný rozvoj mikroregiónu PTAVA – Vyhodnotenie prieskumu – Vzťah obyvateľstva k vlastnej obci a k mikroregiónu. Reg. Rozvoj agentúra, Humenné, vydav. Visual, OÚ-OOA/2002/33094, Humenné, s.38.

Prílohy

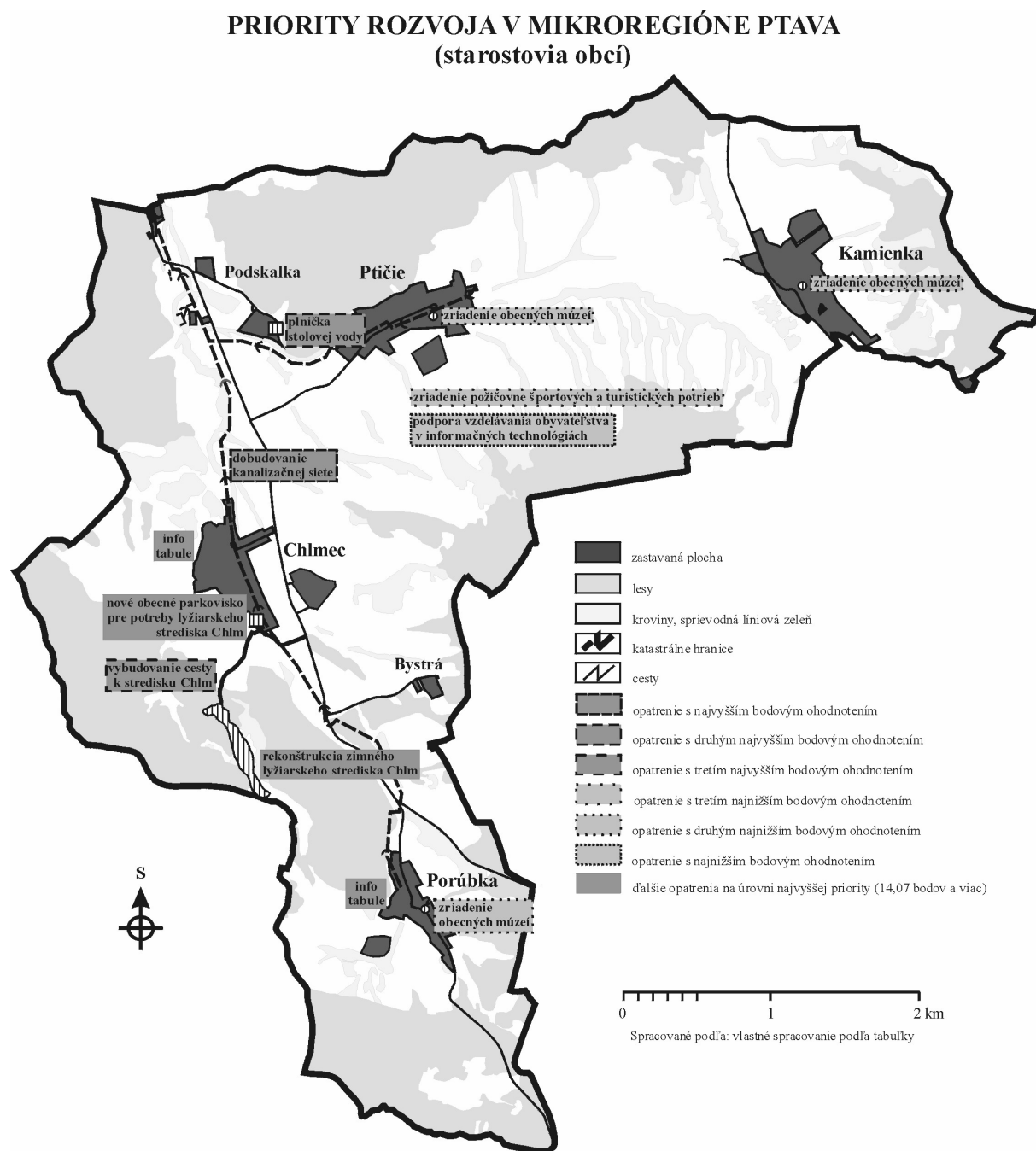
Tab. 1: Poradie opatrení vo forme priorít identifikovaných lokálnymi aktérmi rozvoja

P. č. opat.	Názov opatrenia (skrátene znenia)	starostovia obcí		miestni podnikatelia		externí spolupracovníci	
		body	poradie	body	poradie	body	poradie
1.1.1.	Dobudovanie obecnej kanalizácie v troch obciach	15,50	1.	13,00	10.	16,00	2. - 3.
1.1.2.	Rekonštrukcia vodovodnej siete v Kamienke	11,00	25.	6,25	40. - 42.	11,66	28.
1.1.3.	Vybudovanie vodojemov pri obciach KA, PT, CH	10,25	30. - 33.	6,75	38. - 39.	9,00	44. - 46.
1.2.1.	Prepojenie obcí KA a PT spevnenou cestou	12,50	14. - 15.	11,75	18.	13,32	15.
1.3.1.	Vybudovanie cestného obchvatu obce Porúbka	10,50	27. - 29.	7,00	37.	8,00	47.
1.4.1.	Prístupová cesta k lyžiarskemu stredisku Chlm	15,00	3.	14,50	2. - 3.	14,01	10.
1.4.2.	Obecné parkovisko pri lyžiar. stredisku v Chlmci	14,50	4. - 5.	13,50	6. - 7.	14,33	9.
1.5.1.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obciach	13,75	8. - 10.	8,00	35.	11,34	29.
1.5.2.	Vybudovanie parkoviska za obcou Porúbka	10,00	34.	4,00	47.	12,34	19. - 21.
1.5.3.	Vybudovanie miestnych chodníkov v obciach	10,75	26.	6,75	38. - 39.	11,67	25. - 27.
1.5.4.	Rekonštrukcia obecných autobus. zastávok	14,00	7.	9,25	27.	12,34	19. - 21.
1.6.1.	Realizácia protipovodňových i estetických úprav potokov	13,25	11. - 12.	5,25	46.	9,33	43.
1.7.1.	Transformácia objektov ZŠ pre rôzne využitie	12,00	17. - 18.	12,50	12. - 13.	12,00	24.
1.8.1.	Aktualizácia ÚPD v obciach Chlmec, Porúbka	11,75	19. - 20.	8,75	29. - 32.	9,68	40. - 41.
1.8.2.	Spracovanie ÚPD v obci Kamienka	11,50	21. - 23.	5,50	45.	10,01	39.
2.1.1.	Rekonštrukcia MTZ a infraštruktúry Chlmu	14,50	4. - 5.	16,00	1.	17,34	1.
2.2.1.	Rekonštrukcia bývalého hotela Podskalka	13,75	8. - 10.	10,00	22. - 23.	12,66	18.
2.2.2.	Rekonštrukcia chaty v KA "Pod Briskom"	10,50	27. - 29.	6,00	43. - 44.	9,67	42.
2.2.3.	Rekonštrukcia priestorov hostincov v PT a KA	12,00	17. - 18.	8,75	29. - 32.	14,67	6. - 7.
2.2.4.	Výstavba obecného penziónu v obci Porúbka	9,75	35. - 36.	6,00	43. - 44.	9,00	44. - 46.
2.3.1.	Rekonštrukcia objektu chovu koní na Podskálke	9,50	37. - 40.	12,25	14. - 16.	12,34	19. - 21.
2.3.2.	Vymedzenie príslušných hipoturistických trás	10,25	30. - 33.	10,50	21.	14,66	8.
2.4.1.	Sprístupnenie Vihorlat. vrchov sieťou chodníkov, cyklotrás	9,75	35. - 36.	12,50	12. - 13.	12,01	23.
2.4.2.	Návrh nového náučného chodníka "Hradná cesta"	11,25	24.	12,25	14. - 16.	10,33	35. - 37.
2.5.1.	Zriadenie obecných múzeí v jednotlivých obciach	7,75	46.	9,75	24. - 25.	10,33	35. - 37.
2.6.1.	Vybudovanie športovo-oddychových zón	9,50	37. - 40.	7,25	36.	13,66	12.
2.6.2.	Vybudovanie multifunkčných ihrísk v obciach	8,50	44.	6,25	40. - 42.	11,67	25. - 27.
2.6.3.	Dovybavenie jestvujúcich športovísk prísl. infraštruktúrou	8,75	41. - 43.	8,50	33.	11,33	30.
2.6.4.	Zriadenie požičovne šport. a turistických potrieb	8,25	45.	10,75	19. - 20.	11,00	31. - 32.
2.7.1.	Prevádzkovanie miestnych atrakcií	9,50	37. - 40.	10,00	22. - 23.	10,32	38.
2.7.2.	Vybudovanie turistickej rozhľadne nad KA	8,75	41. - 43.	6,25	40. - 42.	10,33	35. - 37.
2.8.1.	Vytvorenie multimediálnych knižníc	9,50	37. - 40.	9,00	28.	11,00	31. - 32.
2.8.2.	Vzdelávanie obyv. v oblasti infotechnológií	7,50	47.	9,50	26.	9,68	40. - 41.
2.8.3.	Inštalácia statických infotabúl o jednotlivých obciach	14,25	6.	14,00	4.	14,67	6. - 7.
2.8.4.	Zriadenie internetovej stránky o obciach MR	12,50	14. - 15.	13,50	6. - 7.	13,25	16.
3.1.1.	Obnova prevádzkovania tradičných remesiel	12,25	16.	12,75	11.	12,67	17.
3.1.2.	Rozvoj miestnej gastronómie	10,25	30. - 33.	9,75	24. - 25.	12,34	19. - 21.
3.1.3.	Rekonštrukcia priestorov salaša pri Porúbke	11,50	21. - 23.	13,25	8. - 9.	12,34	19. - 21.
3.1.4.	Zriadenie prevádzok na spracovanie húb ...	11,50	21. - 23.	8,75	29. - 32.	14,00	11.
3.2.1.	Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	11,75	19. - 20.	12,25	14. - 16.	10,99	33.
3.2.2.	Činnosti diverzifikujúce poľ. výrobu na agroturizmus	12,75	13.	14,50	2. - 3.	11,67	25. - 27.
3.2.3.	Podpora činností zameraných na rybné hospodárstvo	10,50	27. - 29.	13,25	8. - 9.	10,34	34.
3.3.1.	Prevádzkovanie chovu koní	13,25	11. - 12.	13,75	5.	15,33	4.
3.4.1.	Podnikateľská a turistická informačná kancelária	8,75	41. - 43.	8,75	29. - 32.	9,00	44. - 46.
3.4.2.	Podpora vzdelávania v oblasti podnikania	10,25	30. - 33.	8,25	34.	12,33	22.
3.5.1.	Využitie podzemnej vody z vrtu MLS - I	13,75	8. - 10.	10,75	19. - 20.	15,01	5.
3.5.2.	Využitie exist. zdrojov pitnej vody na komerčné účely	15,25	2.	12,00	17.	16,00	2. - 3.

Zdroj: vlastné spracovanie

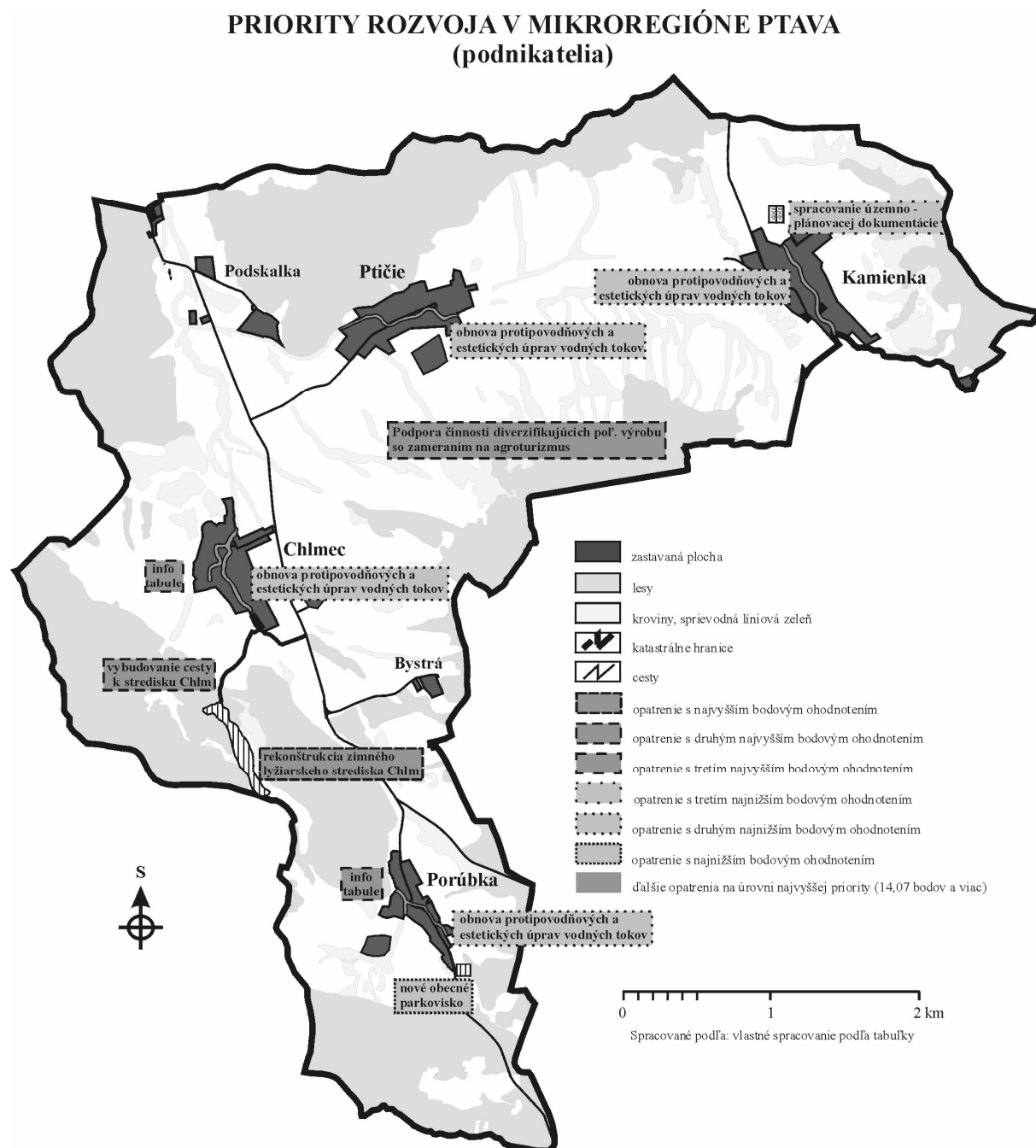
	opatrenia s najvyšším bodovým ohodnotením
	opatrenia s najnižším bodovým ohodnotením

Mapa 1: Priority rozvoja v mikroregióne Ptava hodnotené starostami obcí mikroregiónu Ptava (starostovia obcí Kamienka, Ptičie, Chlmec, Porúbka)

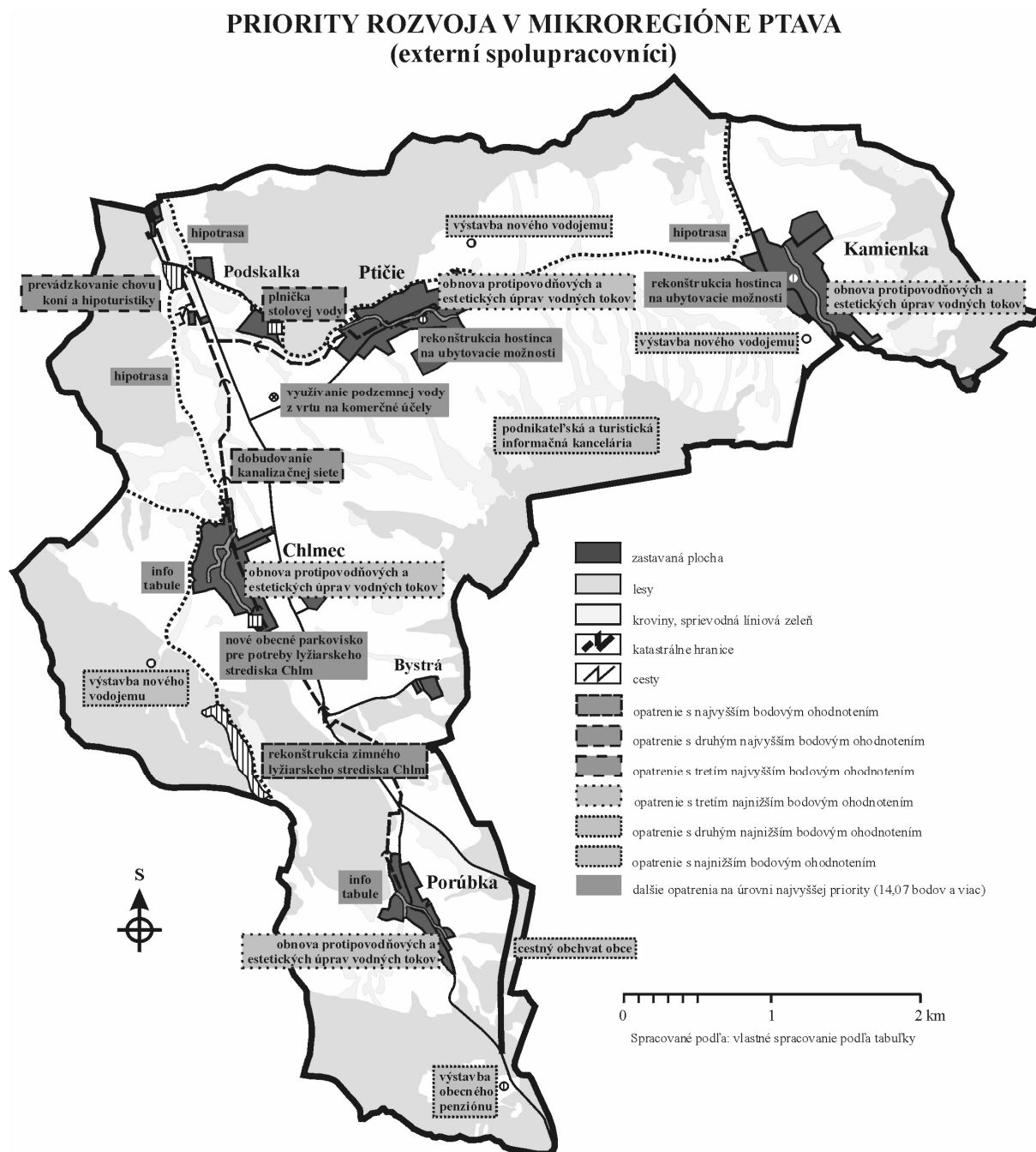
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa tab.1.

Mapa 2: Priority rozvoja v mikroregióne Ptava hodnotené miestnymi podnikateľmi (predseda poľnohospodárskeho družstva Ptava, predseda Urbárskej a pasienkovej spoločnosti, prenajímateľka rekreačného zariadenia MH Bystrá, majiteľ chovu koní na Podskalkke)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa tab.1.

Mapa 3: Priority rozvoja v mikroregióne Ptava hodnotené externými spolupracovníkmi (dvaja pracovníci Regionálnej rozvojovej agentúry Humenné, prednosta mestského úradu Humenné)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa tab.1.

RNDr. Radoslav Klamár, PhD.

Katedra geografie a geokológie, Fakulta prírodných a humanitných vied, Prešovská univerzita, ul. 17. novembra 1, 080 01 Prešov, klamar@unipo.sk